

A nyugdíjasok nagy része több pénzt kapott

Háromezer határozatot újraszámítanak

Fotó: Nagy Tibor

A Maros Megyei Nyugdíjpénztár vezetősége szeptember 5-én, csütörtökön sajtótájékoztatót tartott a nyugdíjak újraszámolásának helyzetéről a megyében, többek között a nyugdíjasok részéről felmerülő kérdéseket, a stabilitási pontokra való jogosultságot, illetve a visszatartott nyugdíjhatározatok hibáinak okait.

Szer Pálosy Piroška

A Maros Megyei Nyugdíjpénztár vezetője, *Neagoie Eugenia* beszámolója szerint a romániai nyugdíjak újraszámolása nyomán a Maros megyei nyugdíjasok nagy része megemelt nyugdíjat fog kapni.

A 2023. évi 360-as nyugdíjtörvény alkalmazásával összesen 128.100 iratcsomót vizsgáltak át a Maros Megyei Nyugdíjpénztár alkalmazottai. 125 ezer nyugdíjhatározatot továbbítottak a regionális postahivatalnak, 3.000 határozatot azonban visszatartottak újraszámításra, mivel az ellen-

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Értékes ajándék becsengetésre

Megérkeztek a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet tanszeradományai Marosvásárhelyre a Lazarenum Állapítványhoz, amely a napokban több mint kétszáz rászoruló gyerekhez jutatta el az iskolakezdéshez szükséges csomagokat.

2.

„Örömmel jöttem”

A marosvásárhelyi születésű Viola Gábor UNITER-díjas színművész szeptembertől a Tompa Miklós Társulat régi-új tagja. Az egyetem elvégzése után, 1997 és 2002 között volt a társulat színésze, és idén, 22 év elteltét követően visszatért – a Kolozsvári Állami Magyar Színházról szerződött át Marosvásárhelyre.

4.

Érettségi ütemterv

Megjelent a Hivatalos Közlönyben a 2025-ös érettségi megszervezését és lebonyolítását szabályozó tanügyminiszeri rendelet. Az idei újdonság, hogy az előzetes eredmények közzététele után az érettségizőknek lehetőségük lesz saját dolgozatuk megtekintésére.

7.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

SZEPTEMBER

7., szombat

A Nap kel
6 óra 51 perckor,
lenyugszik
19 óra 49 perckor.
Az év 251. napja,
hátravan 115 nap.

IDŐJÁRÁS

Túlnyomóan napos
Hőmérséklet:
max. 30 °C
min. 10 °C

Isten éltesse!

Ma REGINA, holnap MÁRIA, ADRIENN napja.

MÁRIA: Eredeti héber formája Mirjam volt, ez a görög és latin bibliafordításokban módosult.

ADRIENN: az Adriana franciás alakjából, az Adrienne-ből származik.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2024. szeptember 6.

1 EUR	4,9728
1 USD	4,4760
100 HUF	1,2617
1 g ARANY	362,6244

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉG BEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

1 g ARANY 362,6244

XII. Székelyföldi Vadásznapiak

Október 12-13-án kerül sor a székelyföldi vadász kultúra megerősítését és a szakmai fejlődést célzó seregszemlére, amelyet a gazdag történelmi múlttal rendelkező erdőszentgyörgyi Rhédey-kastélyban és annak udvarán tartanak. A vándorrendezvénynek 2024-ben Maros megye a soros házigazdája.

Közel kétfélmillió forint értékű tanszeradomány a nehéz sorsú gyerekeknek

Értékes ajándék becsengetésre

Megérkeztek a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet tanszeradományai Marosvásárhelyre a Lazarenum Alapítványhoz, amely a napokban több mint kétszáz rászoruló gyerekhez juttatja el az iskolakezdéshez szükséges csomagokat.

Menyhárt Borbála

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnek az idén is gondja volt arra, hogy a nehéz helyzetben levő gyermekeken, családokon segítsen. A napokban 1,8 millió forint értékben hoztak Marosvásárhelyre tanfelszerelést, füzetet, tolltartót, temperát, színes ceruzát, egyszerűen mindent, ami az iskolakezdéshez szükséges, hogy a gyerekeknek ne kelljen azt nélkülözniük az első iskolai napon. A Lazarenum Alapítvány a nagycsaládok megsegítését célzó programja keretében osztja ki a tanszeradományokat a nyilvántartásában szereplő vidéki és városi sokgyermekes családoknak, a szórványban élő gyermekeknek, a marosvásárhelyi Lidia, valamint a Dorcas gyermekotthonokban nevelkedő diákoknak, az Ady István lelkipásztor által vezetett nagyfülpösi Szivárvány Alapítvány által felkarolt gyerekeknek, de a marosvásárhelyi Református Kollégium, az alsósófalvi, valamint a gegei elemi iskolák

Forrás: Lazarenum Alapítvány

rászoruló tanulóknak is juttatnak belőle – tudtuk meg Fülöp Ilonától, az alapítvány vezetőjétől.

A Lazarenum Alapítvány évek óta olyan sokgyermekes családokat karol fel, ahol gyakran a mindennapi be-

tevé biztosítása is gondot jelent, így tanszerekre, cipőre, ruhára nem mindig futja a családi költségvetésből, legtöbbször az érintett falvak lelkészeitől szereznek tudomást a nehéz helyzetben lévő családokról.

Háromezer határozatot újraszámítanak

(Folytatás az 1. oldalról)

őrzés során tévedésekre derült fény. Azoknak sem kell aggódniuk, akik még nem kapták meg a határozatot, mivel szeptemberben ugyanúgy érkezik a nyugdíjuk, mint eddig, az augusztusi összeggel lesz azonos, a korrekciót követően a különbözetet utólag kiegyenlítik.

Maros megyében 100 ezer emelt és 25 ezer változatlan nyugdíj

Maros megyében százezer nyugdíjasnak nőtt a nyugdíja, 50 ezren 1–500 lej közötti emelésben részesültek, 30 ezren 500–1.000 lej közötti összegben, 20 ezren 1.000–2.000, 2.500 személy 2.000–3.000 lej közötti összegben, és hozzávetőleg 150 személynek 3.000 lej fölötti nyugdíjmelést ítélték meg. Felvételünkre a háromezer tévesen számolt dokumentum kapcsán a nyugdíjosztály vezetője kifejtette, hogy többnyire azok esetében csúsztak be hibák a számításba, akik a nyugdíj mellett dolgozva évente kérték a nyugdíjuk újraszámítását, erre ugyanis törvényes keret létezik. Akik egyetlen határozattal rendelkeztek, és egyértelmű volt, azoknál nem tapasztaltak kirívó hibákat a számításban. A megyében 10 ezer nyugdíjasnak az újraszámítás nyomán nem változott a nyugdíja, 15 ezernek a jelenleginél kisebb összeg jelenik meg a postán kapott határozatában, de számukra is az előző határozatban szereplő összeget folyósítják. Egyébként a Maros

Fotó: Szer Pálosy Piroska

megyében folyósított legmagasabb nyugdíj összege 14 ezer lej.

Több mint kilencszáz nyugdíjas kért felülvizsgálatot

A marosvásárhelyi nyugdíjhivatalhoz eddig több mint kilencszáz nyugdíjas nyújtott be kérelmet nyugdíjhatározatának a felülvizsgálatára.

Amint több ízben is elhangzott, a 2023. évi 360-as számú nyugdíjtörvény értelmében a nyugdíjak összege nem csökken. Azok, akiknek az eltelt hetekben kézhez kapott határozatában kisebb összeg szerepel, mint az augusztusban kézbesített nyugdíj összege, nem kell csökke-

néstől tartanak, mivel ugyanazt az összeget kapják a továbbiakban is, a különbözetet az állami büdzséből egészítik ki. Igaz viszont, hogy mindaddig nem részesülhetnek nyugdíjmelésben, míg el nem érik a meghatározott szintet. Azok, akik eddig az állam által szavatolt havi 1.281 lejes minimálnyugdíjban részesültek, az újraszámolás nyomán pedig a nyugdíjhatározatban ennél alacsonyabb összeget határoztak meg, továbbra is az 1.281 lejes havi juttatást kapják.

A sajtóértekezleten újra hangsúlyozták, hogy mindazok, akik elégedetlenek a határozatban szereplő összeggel, vagy kérdéseikre szak-

szzerű választ szeretnének kapni, meghallgatást kérhetnek a nyugdíjpénztár vezetőségétől. Munkanapokon 8.30 órától az intézmény titkárságán fogadják az ügyfeleket, és civilizált körülmények között elemzik a határozatban foglaltakat, nem szükséges előzetesen időpontot kérni – tette hozzá az intézmény vezetője.

Nem minden kategóriának jár stabilitási pont

Sok panaszos a stabilitási pontok hiánya miatt kéri nyugdíjhatározatának a felülvizsgálatát – tájékoztott Stelian Stoica igazgatóhelyettes. Sok félreértés abból

adódik, hogy a törvény szerint bizonyos kategóriák nem kaphatnak stabilitási pontokat, annak ellenére, hogy rendelkeznek régiséggel. Az olyan munkaeveket például, amelyek egybeesnek a nyugdíjas státussal, azaz a nyugdíjazásukat követően tovább dolgoztak, vagy az olyan harmadfokú betegnyugdíjasok, akik négyórás munkát vállaltak, de az I. és II. munkacsoportba sorolták őket, akik a nyugdíjazásnál előnyöket élveztek, a munkanélküli-időszakok, tartós betegállomány, betegnyugdíj, 2006 utáni gyermeknevelési szabadság, egyetemi évek, katonaság, betegszabadság stb. sem számít a stabilitási pontok megállapításánál, mivel a társadalombiztosítási hozzájárulás (CAS) fizetése a mérvadó.

Stabilitási pontokban részesülhet az, aki társadalombiztosítási hozzájárulást fizetett, és több mint 25 évet dolgozott. 0,50 pontot számítanak minden ledolgozott évre 25–30 év között, 0,75 pont jár évente a 30–35 év közötti munkaidőre, 35 év fölött minden évre 1 pontot számítanak.

Kátai Melinda, a kifizetési osztály főnöke kérdésünkre kifejtette, hogy a külföldön tartózkodó romániai nyugdíjasok nyugdíját is újraszámították, és postázták a határozatokat. A minimálnyugdíjról kérdezve hangsúlyozta, hogy az 1.281 lejes szociális nyugdíjt az állam csak azoknak biztosítja, akik Romániában állandó lakcímmel rendelkeznek.

Műzsa

SZERKESZTETTE:
KAÁLI NAGY BOTOND

1648. sz., 2024. szeptember 7.

Faludy György

Michelangelo utolsó imája

Üllöd a föld s az égi boltra állván
oly ívet írsz karoddal, mint a nap.
Hetvenhat éve állok fenn az állvány
deszkázatán, de nem találtak.

Vésőm alatt porladva hullt a márvány
s öklömben torzó, vagy bálvány maradt.
Nem leltelek meg, illanó szívárvány,
ki ott ragyogtál minden kő alatt.

Magam lettem vén kötömb, száz bozótban
megszagatott, mogorva, durva, szótlan,
de lelkemben még égi fény ragyog.

Hogy tudnám testem börtönét levetni?
Üss rám, ha tudsz még vén bűnöst szeretni,
Istenszobrász! A márvány én vagyok.

(Firenze, 1935)

1910. szeptember 22-én, 114 éve született és 2006. szeptember 1-jén, 18 éve hunyt el a Kossuth-díjas legendás költő, író, műfordító

Szász Endre – Villon

Gyermekvilág Esztelneken

Születésnap beszélgetés a 80 éves Gazda Klára néprajzkutatóval*

Székely Ferenc

– Bár Sepsiszentgyörgyön élsz, sok éven át ott voltál muzeológus, valójában Zalánban született... Vannak zaláni emlékeid?

– Zalán nem volt gyermekkorom színhelye, csupán az 1944. szeptember elején a világháborús front közeledése által veszélyeztetett sepsiszentgyörgyi otthonunkkal szembeni, békés, biztonságos születési körülményeket biztosító közeli falu. Születésem kívül egyetlenegyszer jártam benne – kíváncsiságból. Sepsiszentgyörgyöt tartom szülőföldemnek, ott töltöttem gyermekkoromat, ott jártam óvodába, majd iskolába. Hat és fél éves koromban a városhoz tartozó Szemerjára, egy kertes házba költöztünk. Két fiútestvéremnél – Gazda József (szül. 1936) és Gazda László (1933–2007) (szerk. megj.) – 8, illetve 11 évvel vagyok fiatalabb.

– Mit tudsz a felmenőkről?

– Apai ágon a rétyi Gazda, anyain a kisbacomni Benedek család leszármazottjai vagyok. Pálmay József a Benedek család ősei közül 1165-ből Juditának, 1460-ból Urbanusnak a nevét említi. Csak az utóbbiban vagyok biztos: Urbanus Udvarhelyszék önkormányzata legfőbb katonai tisztségviselője és törvényszékének elnöke volt, a főemberekhez tartozott. A 16-17. századi összeírások szerint a Benedek család tagjai többnyire székely lófők voltak, akik tehát lóháton harcoltak. Huszárrendi katonai szolgálatukért mindkét nemzetség kiváló tagjai és azok örökösei címeres nemeslevelet kaptak: így a Gazdák 1591-ben Báthori Zsigmondtól, majd 1654-ben Rákóczi Györgytől, a Benedek család 1635-ben szintén Rákóczi Györgytől, majd 1665-ben Apafi Mihálytól. Az apai ág tagjai a vidéki közügyek intézésében és a gazdálkodásban jeleskedtek, az anyaiak nyolc nemze-

dékének csaknem minden tagja értelmiségi (református pap, jogász stb.) volt. Anyai nagyapám Köpecen körjegyző volt, a szüleim könyvelők. Édesapámat alaposan megsebeztek a szibériai hadifogság éve, édesanyám az anyai szeretet és odaadás szellemében nevelt minket. Nagyobbik testvérem, László földrajz szakos, a kisebbik, József magyar szakos tanár volt. Egyikük sem fukarkodott a magyar kultúra gazdagításával és a közművelődési munkával: László a moldvai csángókhoz vitte expedícióra tanítványait, majd három kötetbe foglalva mutatta be a népcsoport valamennyi települését. József évről évre tanított be diákjainak Tamási Áron-szindarabokat, majd szervezett turnét azok valamely magyarlakta területen való bemutatására. Feleségével, a textilművész Olosz Ellával megalapította és vezette a Körösi Csoma Sándor szellemiségét felidéző, ébren tartó egyesületet, évenként tudományos konferenciát szervezett, szakembereket hívott meg, és évkönyvbe szerkesztette az ott elhangzott tudományos dolgozatok szövegét. Ő maga csaknem 40 népi-nemzeti szociográfiát, művészeti útirajzot, cikket, tanulmányt, művészmonográfiát, regényt, tankönyvet publikált.

– Honnan a vonzódás a néprajz iránt?

– Családi könyvtárunkban volt egy, a magyar népről szóló, képeket is tartalmazó, néprajzi tárgyú Bartucz Lajos-könyv, amit édesanyámmal szívesen nézegettünk. Az iskolában osztályfőnökünk, Kónya Ádám hívta fel a figyelmet a faragott díszítésű székelykapukra és fatornyokra. Egyetemistaként budapesti néprajz szakos hallgatókkal is megismerkedtem, barátságot kötöttem, részt vettem egy egyetemi tanulmányútkon, és fogadtam őket otthonomban, ahonnan elkísértem itteni gyűjtőútjukra is. Mindezek az

élmények bennem is kialakították a népi kultúra iránti érdeklődést.

– 1967-ben végeztél a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem magyar nyelv és irodalom szakán, és rá kilenc évre, 1976-ban doktoráltál a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Miért választottad a néprajzot doktori disszertációdé?

– Magyarországi barátaim hatására, részben nekik segítve, két faluba kiszállva kezdem érdeklődni az ottani öregektől egy kérdőfüzet hiányzó adatai iránt. Ekkor történt, hogy a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum éppen ott ásatást folytató igazgatója felfigyelt rám, és felajánlotta az intézmény megüresedett néprajzi muzeológusi állását. Nem rendelkezvén néprajzi szakképesítéssel, de már a múzeum évkönyvében néhány rövidebb tanulmányt publikálva, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem néprajz szakán elfogadták jelentkezésemet a doktori képzésre mint a szakképesítés egyfajta módozatára, ami folytán, rövidebb időszakokon át, órákat hallgattam, vizsgáztam, és *A gyermekkor néprajza Esztelneken* címmel doktori dolgozatot nyújtottam be. Erre summa cum laude értékelést kaptam.

– 1968-ban muzeológus lettél. Megérte?

– A Székely Nemzeti Múzeum egyik vonzerejét a Kós Károly tervezte szép, látványos, reprezentatív épületének és tekintélyes múltjának köszönheti. Meg aztán gazdag történelmi, néprajzi, természetrajzi és művészeti gyűjteményeinek, kiállításainak is, amiből a sepsiszentgyörgyi gyermekek is kapnak izelítőt iskolai látogatásai alkalmával. Magam, néprajzi érdeklődésemből kifolyólag, előkelő munkahelyként képzeltem el. Örömmel fogadtam az igazgató úr választását, a muzeológusi állást, amely keretében 20 éven át dolgoztam – tegyem hozzá: jókedvvel.

– És ekkor jött a változás, azaz az 1989-es év. Hogyan folytatta 1990-ben, amikor megalakult a Kriza János Néprajzi Társaság?

– Az 1989 végi rendszerváltás értelem szerinti problémául vetette fel annak az átgondolását, hogy milyen intézményre van szüksége a magyarságnak. A férjem [Demény István Pál irodalomtörténész, etnográfus (1949–2000) – szerk. megj.] meg én egy magyarságtudományi kutatóintézet létrehozását szerettük volna javasolni. Péntek János a néprajzi tanszék megalapítását kezdeményezte és valósította meg. Zakariás Erzsébet és Pozsony Ferenc a fiatalság számára kívánt egy néprajzi társaságot megteremteni. Meghívottként ennek megtervezésében Tanczos Vilmos és jómagam vettünk részt, s ez az elképzelés vezetett a Kriza János Néprajzi Társaság megalapításához. A néprajzi kutatás rangidős képviselője, dr. Kós Károly zokon is vette az életkorok szerinti elkülönülés hangoztatását, mert ő maga – akit ebbe a tervbe nem avatott be senki – mint tekintélyes néprajztudós, Faragó Józsefet is bekapcsolva 1972–1984 között önkéntes gyűjtők bevonásával és irányításával hat kötet néprajzi tanulmányt adatott ki *Népismereti dolgozatok* címen. A Kriza János Néprajzi Társaság vezetését a két kezdeményező, Pozsony Ferenc és Zakariás Erzsébet vállalta fel.

– Hol jelentek meg első írásaid?

– A Megyei Tükörben és az Alutában. Legelőször Balázs Ferencről, majd a népi táplálkozásról, viseletről írtam terjedelmes újságcikket, aztán a múzeum évkönyvébe, az Alutába a múzeum csempegyűjteményéről, majd a sepsiszentkirályi gyűjtőgető gazdálkodásról, benne a vadrózsabogyó feldolgozásáról,

(Folytatás az 5. oldalon)

Rövid beszélgetés Viola Gábor UNITER-díjas színművésszel, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának új tagjával

„Örömmel jöttem”

A marosvásárhelyi születésű Viola Gábor UNITER-díjas színművész szeptembertől a Tompa Miklós Társulat régi-új tagja. Az egyetem elvégzése után, 1997 és 2002 között volt a társulat színésze, és idén, 22 év elteltét követően visszatért – a Kolozsvári Állami Magyar Színházról szerződött át Marosvásárhelyre. Évadkezdet előtt vele beszélgettünk.

Kaáli Nagy Botond

– Itt születél, itt kezdted a pályád, majd számos társulat tagja voltál. Idén visszatérsz a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházhoz. Mi áll e döntés háttérében?

– Sok összetevője van egy ilyen döntésnek, nem lehet azt mondani, hogy egyoldalú. Ha az lenne, talán nem is volna érdemes meghozni. Egyrészt magánéleti háttérű, másrészt a szakmai változatosság is szerepet játszott benne. Kolozsvárt most egy kicsit elhagynám. Több szempontú döntés volt természetesen.

– 22 év után térsz vissza ide. Milyen érzéseket vált ki ez belőled?

– Furcsa érzéseket: elsőre azt mondanám, hogy visszatérek vagy hazatérek, de egyáltalán nem érzem úgy, hogy hazatértem. Amikor elhagytam Marosvásárhelyt, megszűnt a kapcsolat a várossal, és ma már egy másik Vásárhely az, ahova érkezem. Nem köt sok minden ide, az emlékek talán. 2002-ben hagytam el a várost, ahol 22 évvel ezelőtt teljesen más volt

minden. A színház is nagyon megváltozott, egy-két ember maradt abból a társulattól, amelynek a tagja voltam. A szülővárosomba érkezem, mégis olyan, mintha egy számomra új helyre jönnék. De ennek örülök. Ahogyan annak is, hogy rengeteg tehetséges ember alkot itt, több előadását is láttam a társulatnak. Így én is kihívásnak érzem ezt a dolgot.

– Itt kezdted, utána Magyarországra költöztél, sokáig szabadúszóként tevékenykedtél, majd 14 éven keresztül a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulatának tagja voltál. Mit jelentett számodra szakmai szempontból e színházi vándorlás?

– Meg szeretném pontozni, hogy mit jelentett a különféle társulatokkal és emberekkel való találkozás. Gyors alkalmazkodást. Elfogadást. Nem néznek senkit idegennek, nem kell sokat tornógni magam, késztessem magam, hogy bemenjek egy új helyre. Az emberek, amikor nagy döntések előtt állnak, nehezkesebben mozognak, főleg az erdélyiek. Habár ez az egészen fiatal generációkra, amelyek hamar elhagyják a helyet, ahol tanultak és nevelkedtek, már nem érvényes.

– Állandó tagja leszel a Tompa Miklós Társulatnak.

– Állandó tagja, de hogy meddig, azt nem tudom. Nem készülök nyugdíjba menni, nem is gondolok ilyesmire – ameddig érdemes keresni, addig keresek. És szerintem itt is találni fogok valamit.

– Akkor Isten hozott nálunk!

– Köszönöm. Örömmel jöttem.

Viola Gábor

Fotó: Gábris Zoltán

Viola Gábor, Marosvásárhely, 1975. március 5. Tanulmányai: 1989–1993 – Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, 1993–1997 – Szentgyörgyi István Színművészeti Egyetem, Marosvásárhely. 1997–2002 között a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának tagja. 2002–2004 között a Budapesti Krétakör Színház tagja. 2004–2010 között szabadúszó színész a következő társulatoknál: Krétakör Színház (Budapest), Jászai Mari Színház (Tatabánya), Petőfi Sándor Színház (Veszprém), Művészetek Palotája, Városi Színház (Budapest), Thália Stúdió (Budapest). 2010–2024 között a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulatának, 2024 szeptemberétől a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának tagja. 2011-ben a Kolozsvári Állami Magyar Színház Leonce és Léna című előadásában a Valerio szerepében nyújtott alakítását UNITER-díjra érdemesítették.

II. Színházi tájfutás

2. SZÍNHÁZI TÁJFUTÁS

2024

Szeptember 21.
19:00

Második alkalommal hívja rendhagyó drámairodalmi barangolásra az érdeklődőket a Tompa Miklós Társulat a szeptember 21-én 19 órától a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház épületében megrendezésre kerülő II. Színházi tájfutás keretében. Az eseményt a magyar dráma napján, a 80. évadot ünneplő rendezvénysorozat nyitányaként rendezik, amelyre olyan 2-4 fős csapatok jelentkezését várják, amelyek tagjai szívesen felfedeznék a színház épületének rejtett zugait, valamint találkozoznának a magyar drámairodalom ismert, illetve kevésbé ismert műveivel.

A II. Színházi tájfutásra jelentkező csapatok két kategóriában nevezhetnek: **diák/tanuló** (12. osztályig – abban az esetben, ha a csapat minden tagja diák. Egyetemisták csak felnőtt kategóriában nevezhetnek!) vagy **felnőtt**. (Amennyiben egy csapaton belül tanulók, diákok, felnőttek egyesülnek, akkor a csoport automatikusan a felnőtt kategóriába kerül.)

A tájfutáson részt vevő csapatok:

- a hagyományos tájfutás mintájára egy színházi térkép segítségével fedezhetik fel a színház területén kialakított ellenőrző pontokat;
- az ellenőrző pontokon, ahol a Tompa Miklós Társulat színészei várják őket, a csapatok tagjai egy drámarészlet felolvasásának erejéig a színészek partnereivé válhatnak. A csapattagok minden ellenőrző pontban szabadon választhatják meg, hogy ki legyen a felolvasó személy;
- a drámarészlet/jelenet elhangzását és felismerését követően megválaszolják – segédeszköz (pl. mobiltelefon) használatával vagy anélkül – az induláskor kézhez kapott versenylapon szereplő kérdéseket;
- az esemény végén a résztvevők egy ünnepi díjkiosztón vehetnek részt a Tompa Pilvaxer Band koncertjével egybekötve, ahol mindkét kategóriában nyertest hirdetnek.

Jelentkezni – korhatárra való tekintet nélkül – csapatnévvel, a csapattagok listájával és a kategória megjelölésével az alábbi linken keresztül elérhető dokumentum kitöltésével lehet: <https://nemzetiszinhasz.ro/news/ii-szinhazi-tajfutasi/>

Jelentkezési határidő: szeptember 16., hétfő 15 óra.

A Tompa Pilvaxer Band 21 órától kezdődő koncertjére, melynek helyszíne a színház Underground terme, a belépés díjmentes, és a Színházi tájfutáson való részvételtől függetlenül, szabadon látogatható.

Gyermekvilág Esztelneken

(Folytatás a 3. oldalról)

valamint a bodzafordulói románokról megejtett megfigyeléseimről.

– *Mi volt a doktori disszertációd témája, s ez mikor jelent meg kötetben?*

– A doktori disszertációmban az esztelneki gyermekérettel és gyermekjátékokkal foglalkoztam. Ehhez az ötletet a Jóbarát című gyermekfolyóirat szervezte, a sepsiszentgyörgyi múzeum gyűjteményébe bekerült, mintegy 4000 játékszert és számos játékleírást tartalmazó népi gyermekjáték-gyűjtemény adta. Kíváncsi voltam – egy falu példáján –, hogy milyen élet rejlik a játékok sokasága mögött. Jó szempontokat sugallt e témához Kresz Mária kalotaszegi gyermekéletről írt műve. Dolgozatom nyomtatott változatát a Kriterion Könyvkiadó 1980-ban csaknem 500 oldalas kötetben adta ki nagy példányszámban.¹ Utána 2008-ban, Molnár V. József kezdeményezésére, a budapesti Ős-kép kiadó ügyvezető igazgatója, Molnár Zoltán újra megjelentette.

– *Miért épp Esztelnekre esett a választás, mit kell tudnunk a faluról?*

– Esztelnek Háromszék keleti peremén elhelyezkedő falu, ahonnan szép anyag gyűlt össze a Jóbarát meghirdette *Síppal-dobbal* című játékgyűjtő versenyre, egy ügyes, az enyedi kollégiumban tanítóképzőt végző kislány, Szász Veronka gyűjtésében. Ennek látán, abban a – nem bizonyított – előítéletben is bízva, miszerint a peremvidéki, mezőgazdasággal foglalkozó falvak lakói a szomszédaiknál hagyományörzőbbek, és annak tudtára meg ellenére, hogy rossz közlekedési viszonyai miatt csak késői átszállással és a szomszéd faluból csak gyaloglással lehet odáig eljutni, rá esett a választásom. Ott az is kiderült, hogy e faluban 1639 óta mindmáig Ferenc-rendi kolostor működik, és 1752-től 1808-ig gimnáziuma, iskolai színháza, könyvtára is volt. Kutatásom idején még élt a primori rangú Szacsavay család idős örököse. Mai eszemmel mindezek hatásának nyomait alaposabban megvizsgálám, akkor, 1979-ben azonban nem próbáltam szétválasztani a kevés birtokos és kétszer annyi zsellér utódai körében gyakorolt gyermektartási/gyermekéleti szokásokat. A személyében is kedvesnek, intelligensnek bizonyuló VI. osztályos Szász Veronkával tartós barátságot kötöttem. Később sajnos a férjével Amerikába települt ki, ahol meg is halt. Szomorú szeretettel emlékezem meg róla, szüleire és a kiszállásaim idején szállást adó Kiss Zolti tanár bácsi családjára.

– *Miért tartod fontosnak, hogy a népi gyermekjátékokról minél többet beszéljünk, kutassunk, és közkinccsé tegyük?*

– A gyermekjátékok gyermekéletben betöltött sokrétű – a megismerést, a testet és lelket kiművelő, felüdítő, a viselkedési szabályok betartására nevelő – szerepéről a pedagógiai irodalom sokat értekezett. Fontosnak találom azokat az ősi kulturális emlékeket, melyeket egyes játékok megőriztek. Ezek az emberi élet legfőbb problémáinak, azok megoldási kísérleteinek képi kivételéseivel és rituális megjelenítése módjaival foglalkoznak. A játék emberéletben játszott szerepéről pedagógusok, biológusok, pszichológusok, esztéták és kulturológusok sokasága értekezett. Lényeges vonásaként minden biológiai és társadalmi célkitűzést nélkülöző, szabad cselekvésű voltát, könnyed, fáradságmentes, felüdítő, mégis fizikailag, szociológiailag, pszichikailag, szellemileg, szemléletileg fejlesztő, spontán, létező vágyakat kielégítő hatását emelték ki. Az ősi cselekvési formaként gyakorolt játék mindenféle, a megélhetés alapját, avagy a kultúra fejlődését képező, produktív emberi tevékenység – munka, rítus, harcászat, művészet, jog stb. – kifejlesztésében fontos szerepet játszott, elfoglalva a felnőttek életében játszott korábbi jelentőségét. Közöttük manapság jórészt csak az állatias tulajdonságot kicsúfoló vagy kibeszélő farsangi, meg virrasztójátékok fordulnak elő. A játék eredeti, hagyomány szabta megjelenési formáinak – tárgy, szöveg, zene (rítus), mozgás, vagy azok kombinációja – továbbvivői, életkori sajátosságaik és szabadidejük révén, a gyermekek, akik azokkal,

Gazda Klára

Fotó: Vargyas Levente

spontán körülmények közt, elsősorban a játékos során ismerkednek meg. Tekintettel szóbeli jellegükre, megismerésük sokféle töredékes is lehet, nemegyszer félreértésekkel, torzulásokkal. Az ilyenek eredeti üzenetének egyes részletei ugyanazon játéktípus különböző helyeken feljegyzett változataiból, olykor más folklórműfajból, pl. népmeséből ismerhetők meg. Ugyanakkor tanulságos a más népek kultúrájában előforduló párhuzamuk megismerése is. Mindez fontossá, érdekessé teszi őket, és azt, hogy róluk beszéljünk.

– *A kutatók mit tartottak a legrelevánsabbnak?*

– A népi játékok ősi cselekvési formáinak emlékei közül a kutatók többek közt a kiszámolót, a varázsigét, a madárnyelvet, illetve az értelmetlen szöveget említik. Az elsőt az áldozatok sorsolták ki, utóbbiak a kítűzött cél sikerességét vagy a kívánt sikertelenségét befolyásolták. Több ősi népi játékban szimbolikus testtartással kísért szöveggel a természet, a transzcendens világ erőit vagy a mitikus ősök szellemét szólították meg, egyenrangúnak, megközelíthetőnek és befolyásolhatónak gondolva azokat. Azt hívnék, hogy kérésükre kisüt a nap, magasra ugorva termékenyvé válik a föld, kérték a napot a felszűrésre, a földet termékenységre, abban is reménykedve, hogy üzenetükkel megnyílik az élet az élettelenről, halottól elzáró határ.

– *Milyen hiedelemrendszer figyelhető meg?*

– Az egyes népi játékok hátterében sokféle képzetet tartalmazó gazdag, régi múltva visszatekintő hiedelemrendszer figyelhető meg. Ebből a hintázás, meg az Egyedem-begyedem mondókánk egyik altípusának példáján próbálom néhány példát kiemelni. A kisgyermekek ijedségét, nyugtalanságát a fel-le, előre-hátra történő elmozdítással, ringatással, hőkögtetéssel csillapítják a felnőttek. Ha-

sonló hatást kelt a ringatható bölcső és a jáltékhinta, utóbbinak több formája ismeretes. Az egyik a közepén alacsony oszlopra rögzített deszkából álló, kétfelőlről felváltva fel-le nyomható vagy emelhető lapú mérleghinta. Egy ókori spanyolországi kép szerint az egyik vége a felfelé álló, győztes reggelt, a másik a lesüllyedt, vesztes estét, valamint a kettő egyensúlyát ábrázolja. A hinta másik típusa a magasról függő, ülő lengőhinta. Ilyeneken hintázták egy ókori görög vázaképen egy leány, mellette Erosszal, a szerelmi vágyat megtestesítő istennel, alatta kutyaival és áldozati edénnyel. Eross hatása nálunk is érvényesül: egy-egy szerelmes leány meg legény az ülőhintán fecskéfészekbe, azaz egymással szembe vagy egymás mögé ülve hintázták. A hinta a görög eredetmítosz szerint a halálából feltámadt Dionüszosz boristen által bevezetett engesztelő áldozat jelképes eszköze, a félreértésből elkövetett gyilkosság és azt követő akasztásos öngyilkosságok helyettesítéses kizárója. Nálunk a Krisztust eláruló Júdás akasztásos öngyilkosságának történetével hozzák kapcsolatba, és valóban, a hintázás fő és kötelező időszaka emiatt a húsvét. De egyébként a februártól, sok esetben hamvazószerdától pünkösdig, tehát a tél fokozatos halálától a természet tavasz végi, nyár eleji győzelméig tartott. A hintajátékok közé sorolt harmadik játéktípus az álló cölöpön, keréken vagy deszkán forgatott ördöglő volt, mely levetheti magáról a forgásban megszédült utasát. A negyedik formája a legösszetettebb, húsvétra (vagy aztán templombúcsúra) felállított forgóhinta, melyen, akárcsak a lengőhintán, a szerelmesek és a házasságok, asszonyok is hintáztak, utóbbiak, hogy magasra nőjön a kenderük. A hintázás univerzálisan ismert játék, melynek tartórudai gyakorta fák. Ezeknek tulajdonságai – a keménység, az életerő – a bolgárok elképzelése szerint kihatnak a hintázókra, mások szerint

megóvják azok életét a veszélyektől, a lelkét a rossz szellemektől. A népi játékok egy része a kultúrát átívelő emberi gondoskodásformák rekonstruálását, megértésének képességét teszi lehetővé, visszautalva az emberek és köztük népünk történetébe is.

– *Hogyan vélekedett a szakma, a kritika a népi gyermekjátékokról és a székely népviseletről készült néprajzi kötetekről?*

– Első munkám a *Gyermekvilág Esztelneken* volt. Ezt, Dömötör Tekla nyilatkozata szerint, ha magyar állampolgár lettem volna, kandidátusi dolgozatnak is elfogadta volna. Kriston Vízi József 1996-ban a Kresz Mária kutatási módszeréhez és szemléletéhez igazodó gyermekjáték-kutatásról írva korszakos könyvként említette. A székely népviseletről írt összegző könyvem, Palotay Gertrúdra, Szentimrei Juditra, Nagy Jenőre és nyomukban rám hivatkozva Mohay Tamás megbíráltta, mondván: „nagyobb volt a szakadék a hagyományos viseletek és a felkészült kutatók kis száma között, ami miatt a kimeríthetetlen gazdagság ellenére nem egy településre, hanem az áttekintés tágassága és a leletmentés sikere érdekében inkább vidékekre, tájakra vagy egész régiókra koncentráltunk” – szemben Tötszegi Tekla valóban senki által meg nem ismételt, kimagasló jelentőségű mérai monografikus modernizált változatú tárgygyűjtésével. Tulajdonképpen, ha a témaválasztás célja, helyszíne és szempontrendszere nem is volt azonos, a szemlélet eredetisége értékét illetően Mohaynak igaza volt. Keszeg Vilmos a *Közösségi tárgykultúra – művészeti hagyomány* című egyetemi tankönyvem kapcsán az esztétikai kommunikáció intencióinak egyéni és közösségi, hétköznapi, rituális vagy ritualizált helyzetéhez való igazodását, valamint a saját vagy egyetemi hallgatóval gyűjtött példaanyagot

(Folytatás a 6. oldalon)

¹ *Gyermekvilág Esztelneken. Bukarest, 1980, Kriterion Könyvkiadó.*

Megtalálták a segesvári vár egyik lebontott tornyának alapjait

Megtalálták a segesvári vár egyik lebontott tornyának, a szövök céhe által fenntartott Szövök tornyának alapjait a régészek – jelentette be hétfőn Ioan Iulian Sîrbu, a város polgármestere.

Az előljáró az Agerpres tájékoztatása szerint a helyszínen tartott sajtótájékoztatót úgy fogalmazott, hogy ezáltal a világörökség részét képező segesvári vár újabb titkára derült fényt.

Erről eddig csupán annyit lehetett tudni, hogy 1848-ban bontották le, és korábban fogdaként is működött – mondta a polgármester. A romok mellett 13. századi cseréptöredékeket is találtak a régészek.

Sîrbu emlékeztetett arra, hogy a vár falának több szakaszán zajlanak helyreállítási munkálatok, így bukkantak rá a lebontott

torony romjaira és más értékes leletekre.

„Még sok a felfedeznivaló” – idézte az Agerpres a polgármestert, aki hozzátette: meg van győződve arról, hogy együtt sikerül megfelelően bemutatni a segesvári vár értékeit.

Nicolae Tescula, a segesvári történelmi múzeum igazgatója közölte: jelentős felfedezésről van szó, mely egy rejtély megoldását is jelenti a szakma számára.

Elmondta: a Szövök tornya a 15. században épült a Szabók és a Szűcsök tornya között, 1846-ban döntöttek a lebontásáról, az ebből származó követ a vár utcáinak kövezésére használták.

A háromszintes torony jelentőségét az adta, hogy a befolyásos szövök céhe tartotta fenn, melynek köszönhetően a város

a 19–20. század fordulóján jelentős textilipari központ lett. A toronyban fogda is működött, az Óratoronyban lévön kívül itt volt a város másik tömlőce.

Ioan Fedor Pascu régész elmondta: a segesvári vár lebontott tornyai közül a Szövök tornya volt az utolsó, melynek alapjait még meg lehetett találni.

Eredetileg négyszög alapúnak épült a 13–14. században, de a lövegyverek fejlődésével átépítették hatszögűre. 1,8 méter vastagságú fala lépcsőként is szolgált, melyen a pincében lévő fogdába lehetett jutni – tette hozzá.

Segesvár polgármestere tavaly májusban jelentette be, hogy európai uniós forrásokból erősítik meg a vár omladozó falának több szakaszát.

A város első alkalommal nyert uniós támogatást a célra, korábban saját forrásokból és hitelekkel igyekeztek megerősíteni, javítani a több helyen is omladozó középkori vár falait.

A várfal megerősítésével párhuzamosan zajlik az egykori szász város jelképének számító Óratorony tetőszerkezetének felújítása is. Ez a vár főkapuja, a középkorban tanácsterem, jelenleg múzeum működik benne. A 64 méter magas tornyon 130 éve végeztek utoljára felújítási munkálatokat.

Az UNESCO világörökség-listáján szereplő segesvári vár legkorábbi részei a 14. századból valók, több szakaszban épült, védelmi céllal, öt bástya és 14 tornya volt, utóbbiakból kilenc jelenleg is áll.

Peter Weir filmrendező megkapta az Arany Oroszlán életműdíjat

Arany Oroszlán életműdíjjal ismerték el Peter Weir ausztrál filmrendező pályafutását hétfőn a 81. Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon.

„A Velencei Nemzetközi Filmfesztivál és Arany Oroszlán életműdíja a filmipar folklórjának része. Nagy megtiszteltetés, hogy rendezőként méltónak találtak az életműdíjra” – idézte a fesztivál honlapja a Holt költők társasága, a Truman Show és A kis szemtanú rendezőjének közleményét.

Alberto Barbera fesztiváligazgató kiemelte, hogy miközben Peter Weir negyven év alatt csupán 13 filmet rendezett, ezekkel kivívta magának a helyet a kortárs filmművészet legnagyobb rendezői között. Az 1970-es évek végén a Párizs, a roncskocsik Mekkája és a Piknik a Függősziklán című filmjeivel elindította az ausztrál film új-jászületését, a Gallipoli és A veszélyes élet éve című nyolcvanas évekbeli alkotásai pedig megnyitották előtte a hollywoodi ajtókat.

„A kis szemtanú, a Moszkító-part, a Holt költők társasága, a Félelem nélkül, a Truman-show és a Kapitány és katoná: A világ túlsó oldalán egy olyan művészi pálya főbb állomásai, amelynek kereskedelmi sikerei mellett Weir megőrizte alapvető integritását” – fogalmazott a fesztiváligazgató.

Ethan Hawke amerikai színész-rendező, aki a díjátadó ceremónia előtt tartott mesterkurzust Velencében, felidézte, hogy 18 évesen, a Holt költők társasága bemutatójára érkezett először a velencei fesztiválra. Mint mondta, Weir azon kevés filmes mesterek egyike, akikkel lenyűgöző élmény volt dolgozni, és akiktől sokat tanult.

Az idén 80 éves forgatókönyvíró-rendező kétszer is elnyerte a brit filmakadémia legjobb rendezésért járó BAFTA-díját, és 2023-ban tiszteletbeli Oscar-díjjal is kitüntette az amerikai filmakadémia.

A hétfői díjátadó ceremóniát követően a Kapitány és katoná: A világ túlsó oldalán című filmjét vetítik le Velencében.

Venecia, 2024. szeptember 2. Peter Weir ausztrál rendező fényképezkedik a munkásságáért odaítélt Arany Oroszlán életműdíjjal a 81. Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon 2024. szeptember 2-án. A filmes seregszemle szeptember 7-ig tart.

MTI/EPA/ANSA/Ettore Ferrari

Gyermekvilág Esztelneken

(Folytatás az 5. oldalról)

említi, kiemelve benne a rituális kalácsról és a tojásbimbóról írt tanulmányaimat. Tánczos Vilmos 13, többféle tárgytypussal kapcsolatos tanulmányomról írja, hogy a tárgyak társadalmilag funkcionálisak, és ilyen értelemben szimbolikus használatának feltárása mellett nálam az eredendő, vagyis archetipikusan értelmezett szimbolikus jelentések felmutatása is erős hangsúlyt kap. Ez a módszertani alapállás magyarázza, hogy a különféle összehasonlító vizsgálatok is (pl. műfajok, médiumok, tájegységek, sőt etnikumok között) igen hangsúlyosan vannak jelen. Az ősvallás- és mitológiai kutatás tudományos szempontjából is relevánsnak tartja a szakrális kovácsról, hintázásról írt tanulmányaimat.

Verebélyi Kincső egyetért azzal, hogy a megnevezések és mintanevek összekapcsolásából és jellegéből kívánok következtetéseket levonni az inghímezések egykori mágikus funkcióiról és általánosabban egy archaikusabb gondolkodásmód, világkép irányába mutató vonásokról. Szerinte „páratlan anyagismereten alapuló elemzésem módszertanilag nagyon fontos és új. Korábbi korszakok mutatnák, hogy archaikus gondolkodás nyomai az állatokra utaló megnevezések”. A felvetés, miszerint a rituális használatban levő tárgy díszítőmunkáit kell vizsgálni, abban a remény-

ben, hogy a díszítőmunka jelentésére világít rá, „módszertanilag igen helyesnek látszik. Csakhogy amint a tárgyaknak van tárgytörténete, a tárgyhasználatnak is van története, és a díszítőmunkának ugyancsak, sőt a három tényező egymással való kapcsolata is történelmi kontextusba ágyazott”.

– Egy nagyszerű, szakmabeli embert rendelt melléd az Isten Demény István Pál személynében. Milyen volt ez a kapcsolat?

– Demény István Pállal a sors sajnos csak későn, 1984-ben, 40 éves koromban hozott össze. Mindketten néprajzos muzeológusi állást töltöttünk be: ő Csíkszeredében, én Sepsiszentgyörgyön. Mindkettőnknek 1980-ban jelent meg az első könyve, neki a hősepikai poétikai jellegzetességeket felmutató Kerekes Izsák balladáról, nekem az esztelneki gyermekvilágról. Korrekt, megbízható, szavahi-
hető, szeretetre méltó személyisége, gondolkodásmódja és szellemi magatartása százszázalékosan megfelelt annak az elvárásnak, amit a férjválasztásban fontosnak tartottam. Erdemes volt arra, hogy felnézhessek rá. Folklorfilológusnak tartotta magát, aki kereste a magyarázatot a magyar sámánizmus, a hősepika, a népdalok költői kifejezőmódjainak, motívumainak más kultúrákból is kimutatható párhuzamaira, összefüggéseire, abban a hitben is, hogy azok új utak keresését, sőt megnyitását is jelenthetik a tudomány

számára. 1990-től a kolozsvári Akadémiai Folklor Intézetben dolgozott, ahol számítógépes adatbázisokba vezette a kiválasztott műfajú alkotásokat: népdalokat, mondákat. Belső ösztöneimre támaszkodó műfaj- és témaválasztásaim – a népi díszítőművészet, még pontosabban a díszítőmunka formai és terminológiai sajátosságai, a különféle rítusok szimbolikus tárgyhasználat, valamint a gyermekjátékok és gyermekfolklor motívumkincse – megerősítését neki, meg a szimbólumkutató tanszékünkön rehabilitáló Tánczos Vilmosnak köszönhetem. Családi életünk korai, hirtelen halála következtében csupán 15 évet tartott. Halála után a Folklor Intézet igazgatója néhány évre félnormával alkalmazott engem az intézeti munkássága folytatására. Kéziratban maradt munkáit két kötetben kiadtam.

– Kérlek, sorold fel könyveid címét és a megjelenés évét!

– Gyermekvilág Esztelneken (1980); A székely népviselet (1997); Székelyek ünneplőben. Színek és formák a székelyföldi népviseletben (Haáz Sándor rajzaival és színes viseletképeivel, 1998); Közösségi tárgykultúra – művészeti hagyomány. Néprajzi egyetemi jegyzetek 4. KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék (2008); Gyermekvilág Esztelneken. 2. kiadás (2008); Nyiss kaput, új bíró! Népi játékok szimboli-

kus üzenete (2017); Főnemese a múltó időben. A zabolai gróf Mikes nemzetség uzoni ága és rokonsági köre (2020).

– Milyen díjat és kitüntetést kaptál?
– A Kultúra Szabadságáért Díj (Kovácsna Megyei Művelődési Felügyelőség, 1991); a Kiss Áron Magyar Játéktársaság elismerő oklevele és Kiss Áron-díja (1996); az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Bányai János-díja (2003); emléklap az Eötvös Loránd Tudományegyetem Néprajzi Intézetének 70 éves jubileuma alkalmával (2004); az Erdélyi Múzeum-Egyesület tiszteleti tagja (2006); Györffy István-émlékérem (2006); Lotz János-émlékérem (2011); Györffy István-émlékérem (2015); a Magyar Erdemrend lovagkeresztje (2019); a Kriza János Néprajzi Társaság életműdíja (2019); Háromszék Kultúrájáért Díj (2021); a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozata Erdélyi Zsuzsanna-díja (2023).

– Mit szeretnél megírni még?
– Régen felvállaltam a gyimesi inghímezés díszítőmotívumai katalógusának az elkészítését. El is készítettem, de egyes illusztrációk minősége miatt nem mertem véglegesíteni. Mostani ismereteimmel kicsit továbbfejleszteném, valószínűleg érdemes volna megjeleníteni. Meglátjuk, sikerül-e.

(2024. augusztus)

*Fejezet Székely Ferenc készülő újabb interjúkötetéből

Érettségi ütemterv: a szóbeli vizsgákat január–februárban tartják

Megjelent a Hivatalos Közlönyben a 2025-ös érettségi megszervezését és lebonyolítását szabályozó tanügyminiszteri rendelet. Az idejűjdonság, hogy az előzetes eredmények közzététele után az érettségizőknek lehetőségük lesz saját dolgozatuk megtekintésére.

A dokumentum értelmében a kiskorú érettségiző az egyik szülője vagy annak törvényes képviselője jelenlétében tekintheti meg dolgozatát.

A szóbeli vizsgákra – román nyelvi kompetenciák (A), anyanyelvi kompetenciák (B), idegennyelvi- (C) és digitális kompetenciák (D) – 2024. december 16-a és 20-a között kell majd beiratkozni. Ezeket a szóbeli vizsgákat az iskolák szervezik meg.

Azok a tanulók, akik tanulmányi ösztöndíjjal külföldön tanulnak, és emiatt nem tudnak részt venni a 2025. január 27-e és február 7-e közötti időszakban a szóbeli vizsgákon, május 30-a és június 4-e között tehetik le a vizsgákat.

Az érettségi ütemterve: Az érettségi első vizsgaidőszaka

* 2024. december 16-20.: beiratkozás a szóbeli vizsgákra (A, B, C és D)

* 2025. január 27-29.: román nyelvi kompetenciák szóbeli felmérése (A vizsga)

* 2025. január 29-31.: anyanyelvi kompetenciák szóbeli felmérése (B vizsga)

* 2025. február 3-5.: idegennyelvi kompetenciák szóbeli felmérése (C vizsga)

* 2025. február 5-7.: digitális kompetenciák felmérése (D vizsga)

* 2025. május 30. – június 4.: a külföldi tanulmányokat végző diákok szóbeli vizsgái (A, B, C, D)

* 2025. június 2-6.: beiratkozás az érettségi írásbeli vizsgáira

* 2025. június 6.: a tanítás vége a 12-13. osztályosok számára

* 2025. június 10.: román nyelv és irodalom írásbeli (Ea vizsga)

* 2025. június 11.: írásbeli a szaknak megfelelő kötelező tantárgyból (Ec vizsga)

* 2025. június 13.: írásbeli a szaknak megfelelő választott tantárgyból (Ed vizsga)

* 2025. június 16.: anyanyelv és irodalom írásbeli (Eb vizsga)

* 2025. június 20.: az írásbeli vizsgák első eredményeinek közzététele (legkésőbb 12 óráig); a dolgozatok megtekintése és az óvások benyújtása (14 és 18 óra között)

* 2025. június 23-24.: a dolgozatok megtekintése és az óvások benyújtása

* 2025. június 30.: a végleges eredmények közzététele

* 2025. június 30.: a végleges eredmények közzététele

Az érettségi második vizsgaszakasa (pótérettségi)

* 2025. július 14-21.: beiratkozás

* 2025. augusztus 4-5.: román nyelvi kompetenciák szóbeli felmérése (A vizsga)

* 2025. augusztus 5.: anyanyelvi

kompetenciák szóbeli felmérése (B vizsga)

* 2025. augusztus 6.: digitális kompetenciák felmérése (D vizsga)

* 2025. augusztus 7-8.: idegennyelvi kompetenciák szóbeli felmérése (C vizsga)

* 2025. augusztus 11.: román nyelv és irodalom írásbeli (Ea vizsga)

* 2025. augusztus 12.: írásbeli a szaknak megfelelő kötelező tantárgyból (Ec vizsga)

* 2025. augusztus 13.: írásbeli a szaknak megfelelő választott tantárgyból (Ed vizsga)

* 2025. augusztus 14.: anyanyelv és irodalom írásbeli (Eb vizsga)

* 2025. augusztus 18.: az írásbeli vizsgák első eredményeinek közzététele (legkésőbb 12 óráig); a dolgozatok megtekintése és az óvások benyújtása (14 és 18 óra között)

* 2025. augusztus 19-20.: a dolgozatok megtekintése és az óvások benyújtása

* 2025. augusztus 26.: a végleges eredmények közzététele

A próbaérettségi ütemterve:

* március 24.: román nyelv és irodalom írásbeli

* március 25.: a szaknak megfelelő kötelező tantárgy, írásbeli

* március 26.: a szaknak megfelelő választott tantárgy, írásbeli

* március 27.: anyanyelv és irodalom írásbeli

* április 8.: a próbaérettségi eredményeinek közzététele.

(Agerpres)

Sztrájkok várhatók Olaszországban a légi, vasúti és helyi utasszállításban

A külügyminisztérium (MAE) tájékoztatja az Olaszországban tartózkodó, átutazó vagy oda utazni szándékozó román állampolgárokat, hogy szeptember 7. és 9. között országos sztrájkokat szerveznek az országban a légi, a vasúti és a helyi tömegközlekedés területén.

A tájékoztatás szerint szombaton 13 és 17 óra között sztrájkolni fog a repülőtéri személyzet és több állami és magán-légítársaság légi személyzete. Ez a Róma–Fiumicino és a Szardínia szigetén lévő Olbia repülőtérnek programját is érinti.

Szeptember 8–9-én a vasúti utasszállításban dolgozók sztrájkolnak 24 órán keresztül. Szeptember 9-én, a helyi közszállításban jelentettek be sztrájkot.

A külügyminisztérium figyelmeztet, hogy egyes légi, vasúti vagy helyi járatok késve indulhatnak, vagy éppenséggel törlik őket. Az utasoknak azt tanácsolják, hogy vegyék fel a kapcsolatot a szállítási vállalattal vagy légítársasággal, és érdeklődjenek az esetleges programváltozásokról.

A román állampolgárok konzuli segítséget kérhetnek Románia olaszországi nagykövetségétől a következő telefonszámokon: +39-06-835-233-44; +39-06-835-233-52; +39-06-835-233-58; +39-06-835-233-56; +39-06-835-233-69; +39-06-835-233-71; +39-06-835-233-74.

Ugyanakkor a külügyminisztérium honlapján is tájékozódni lehet a helyzetről:

<https://scioperi.mit.gov.it/mit2/public/scioperi>, <https://roma.mae.ro/>, <https://cgroma.mae.ro>, <https://www.mae.ro/>.

(Agerpres)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

CÉG vállal ács munkát, bádógos munkát, szigetelést polisztrénnel, vakolást, festést, kerítéskészítést, bármilyen ház körüli javítást. Tel. 0741-169-783. (23842)

VÁLLALUNK bármilyen típusú tetőfedést, külső, belső munkát, szigetelést, terasz készítést fából. Tel. 0752-655-785. (23827-1)

MEGEMLÉKEZÉS

Örök álmod őrizze béke és nyugalom. Szívünkben örökké élni fogsz, mert szeretünk, és hiányzol nagyon. Kegyelettel emlékezünk a nyárágostonyosi születésű KACSÓ ÁGOSTONRA, a Metalotehnica volt minőségellenőrére halálának tizedik évfordulóján. Emléke legyen áldott!
Szerettei. (23871)

Elementél tőlünk, nem tudtál búcsúzni, nem volt idő arra, el kellett indulni. Szívünkben hagyod emléked örökre, ha látni akarunk, felnézünk az égre. Ott pihensz, ahol már nem fáj semmi, s nyugodt álmodat nem zavarja senki. Életed elszállt, mint a virágillat, de emléked ragyog, mint a fényes csillag. Örökre hiányát érezve emlékezünk ÁBRAHÁM ISTVÁNRA halálának tizedik évfordulóján. Felesége, Erzs, lányai: Emese, Csilla, Timi, vejei: Feri, Ferike, Sanyika, valamint unokái: Hunorka és Zsófia. (23887-1)

Fájó szívvel emlékezünk szeptember 8-án LŐRINCZI ROZÁLIÁRA halálának huszadik évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Emlékét őrzik szerettei. (23895-1)

Ami bennem lélek, veletek megy; ott fog köztetek lenni mindig. Szomorú szívvel emlékezem KILYÉN ROZÁLIÁRA halálának harmadik évfordulóján és KILYÉN JÁNOSRA halálának huszonharmadik évfordulóján. Emlékük legyen áldott, nyugalma csendes! Nyugodjatok békében, szeretett szüleim!
Öcsi. (23899-1)

Fájó szívvel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk KILYÉN JÁNOSRA halálának huszonharmadik évfordulóján, valamint KILYÉN ROZÁLIÁRA halálának harmadik évfordulóján. Szívünk őrzi drága emléketek.
Unokájuk, K. J. A. és családja. (23899-1)

Szomorú szívvel emlékezünk szeptember 8-án NAGY ÁRPÁD LÁSZLÓRA halálának 12. évfordulóján. Lelkünkben mindig élni fogsz, emléked szeretettel őrizzük.
Szeretteid. (p-1)

Rendőrségi hírek

Családon belüli szexuális erőszak

A radnóti rendőrök erőszakos cselekmény és szexuális zaklatás gyanújával őrizetbe vettek egy maroscsapói nőt és egy férfit, majd 30 napra előzetes letartóztatásba helyezték őket. Augusztus 29-én a radnóti rendőrséget egy felnőtt és két kiskorú ellen elkövetett erőszakos cselekményről értesítették. Az eddigi vizsgálatok szerint idén július és szeptember között egy 48 éves maroscsapói nő és élettársa több erőszakos cselekményt követtek el a nő három – 8, 10 és 22 éves –

lánya ellen. Ugyanakkor felmerült annak a gyanúja, hogy a férfi megerőszakolta az egyik kiskorú lányt. A rendőrök ideiglenes távollét határozatot adtak ki, és értesítették a gyermekvédelmi igazgatóság képviselőit, hogy tegyenek jogi lépéseket az ügyben. Családon belüli erőszak, kiskorú bántalmazása és szexuális zaklatás bűncselekménye miatt folytatódik a nyomozás a marosludasi ügyészség felügyelete alatt – tájékoztatott Sabău Aurica, a rendőrség sajtóképviseelője.

Faanyag-szállítmányért bírságoltak

Szeptember 3-án, az A3-as autópálya Marosvásárhely – Aranyosgyéres szakaszán az autópálya-rendőrség munkatársai megállítottak egy furgont, amelyet egy 55 éves maroskeresztúri férfi vezetett. Mivel nem rendelkezett a szállított faanyagra vonatkozó fuvarokmánnyal, 1000 lejes pénzbírsággal sújtották – tájékoztatott a rendőrség sajtóosztálya. (pálosy)

aurul
Principilor

Fejedelmek aranya

REPREZENTAREA SUVERANILOR ÎN TRANSILVANIA
URALKODÓI REPREZENTÁCIÓ ERDÉLYBEN

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
PALATUL CULTURII DIN TÂRGU MUREȘ
MAROS MEGYEI MŰZEUM
KULTŰRPALOTA

22. 07. – 24. 11. 2024.

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAROS MEGYEI MŰZEUM

ETV ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓ

ÜZENET SZERETETTEL

Gáll Noémivel

VASÁRNAP 13:30-TÓL

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Amy Harmon
Az ismeretlen kedves

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó – információ - 0766-121-234
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
 - Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
 - GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között: - 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304
- 0265/312 436
- 0265/250-120
- 0265/263 351
- 0265/263-351
- Optolens szemsebészeti - 0265/263-351
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Prefektúra - 0265/266-801
- DIGI - 0365/400-401
- 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
- vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
- 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
 - közönségszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800
- 08008-208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
- 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
koporsók, kellékek, - 0745-606-215
koszorúk - 0745-606-269
és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
- 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING

NE HALLGASS MÁSRA!

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
fața
Marosvásárhely

Marosvásárhely 88.0
Segesvár 104.3
Szászrégen 94.7
Szováta 102.0

médiatör